

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного/наукового спрямування
Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності
(назва освітньої програми)

на тему: «Виробничі запаси як об'єкт обліку та контролю: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «Новоукраїнське»)»

Виконавець:

Студентка 61 групи
факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій
Бондарь Ольга Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Кубік Валентина Дмитрівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий консультант:

д.е.н, професорка
(науковий ступінь, вчене звання)
Кузіна Руслана Віліївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Важливою економічною категорією без якої не можливе повноцінне здійснення господарської діяльності підприємства є виробничі запаси, так як забезпечують її ритмічність та безперебійність. Вони займають значну частину у складі майна і домінуючу позицію у структурі витрат підприємства. Виробничі запаси є найбільшою складовою частиною собівартості продукції будь-якого підприємства. Правильність організації та ведення обліку виробничих запасів є передумовою їх раціонального використання, розвитку виробництва на підприємстві та отримання максимального прибутку.

Особливого реформування структури управління господарською діяльністю потребують сільськогосподарські підприємства. Матеріальні витрати у веденні їхньої діяльності займають найбільшу питому вагу, тому велике значення має визначення мінімальної величини виробничих запасів на підприємствах.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень і організаційно-методичного обґрунтування обліку, контролю та аналізу використання виробничих запасів.

Завдання дослідження:

- описати сутність виробничих запасів, порядок їх визнання, класифікацію та оцінку;
- визначити проблемні аспекти обліку запасів у світлі переходу на МСФЗ та МСБО;
- здійснити оцінку діючої системи обліку виробничих запасів на ТОВ «Новоукраїнське»;
- дослідити особливості бухгалтерського обліку виробничих запасів в умовах автоматизації;
- охарактеризувати загальну методика проведення контролю виробничих запасів;
- висвітлити практику здійснення контролю наявності та руху виробничих запасів на ТОВ «Новоукраїнське»;
- здійснити аналіз динаміки складу і структури запасів підприємства; аналіз оцінки ефективності використання виробничих запасів; аналіз взаємозв'язку вартості матеріальних ресурсів, обсягу реалізації та собівартості;
- сформулювати та обґрунтувати заходи щодо удосконалення обліку та контролю виробничих запасів.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є Товариство з обмеженою відповідальністю «Новоукраїнське».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є методика та методологія ведення бухгалтерського обліку, контролю та аналізу виробничих запасів.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є обґрунтування заходів щодо вдосконалення бухгалтерського обліку виробничих запасів. У роботі використано методи асоціацій та аналогій; аналізу та синтезу; логічного та порівняльного аналізу; вертикального та горизонтального аналізу; системного вивчення господарських процесів; а також загальнонаукові: спостереження, порівняння, формалізація, аналіз і синтез, індукція та дедукція. Документальне оформлення операцій з виробничими запасами розглянуто за допомогою вивчення господарських процесів.

Інформаційна база дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися нормативні документи, спеціальна література, підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті, електронні ресурси, тези доповідей у матеріалах конференцій, робочі документи ТОВ «Новоукраїнське», його первинні облікові документи та звітність.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що включає (62 найменування) та 23 додатка. Загальний обсяг роботи становить 93 сторінки. Основний зміст викладено на 85 сторінках. Робота містить: 18 таблиць, 16 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено публікації:

Бондарь О. С. Аналіз ймовірності настання банкрутства на прикладі ТОВ «Новоукраїнське». *Збірник науково-практичних статей*. Одеський національний економічний університет. Факультет менеджменту, обліку та інформаційних технологій (кафедра економічного аналізу). Одеса: ПЦ «Белка». 2020. С.318-322.

Бондарь О. С. Особливості оцінки запасів згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації*: тези доповідей VI Міжнародної студентської науково-практичної інтернетконференції. Одеса: ОНЕУ, 2020. с.16-17.

Бондарь О. С., Кубік В. Д. Визначення та обґрунтування заходів щодо удосконалення обліку та контролю виробничих запасів. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агенство», 2020. С. 142-146.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи організації обліку та контролю виробничих запасів»* досліджується економічна сутність виробничих запасів, їх класифікація та оцінка для цілей бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами. Визначена загальна методика контролю. Окреслено проблемні аспекти обліку виробничих запасів у світлі переходу на МСФЗ та МСБО.

У другому розділі *«Організаційно-методичні засади обліку виробничих запасів та діюча практика на прикладі ТОВ «Новоукраїнське»* надається загальна характеристика досліджуваного підприємства, висвітлюється облік виробничих запасів та характеристика первинних документів, розкривається організація синтетичного і аналітичного обліку руху виробничих запасів в умовах використання інформаційних систем та надано рекомендації щодо поліпшення обліку виробничих запасів у ТОВ «Новоукраїнське».

У третьому розділі *«Контроль та аналіз виробничих запасів у теоретичному і практичному аспекті. Напрямки вдосконалення»* описується практика здійснення контролю, проводиться аналіз забезпеченості і ефективності використання виробничих запасів та визначається вплив факторів, які вплинули на ефективність використання виробничих запасів. Проведено економіко-математичне моделювання процесу оптимізації обліку виробничими запасами для цілей управління. Наведено шляхи удосконалення обліку та контролю використання виробничих запасів у контексті управлінського обліку для ТОВ «Новоукраїнське».

ВИСНОВКИ

Для успішного ведення господарства варто приділяти значну увагу раціональному використанню виробничих запасів, ефективному обліку та контролю за їх рухом.

Згідно П(С)БО 9 під запасами розуміють активи, що утримуються підприємством для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів здійснюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО 9 «Запаси», Методичних рекомендацій з

бухгалтерського обліку запасів, Планом рахунків бухгалтерського обліку, Інструкцією № 291 по його застосуванню та інших нормативних актів.

Для виходу українських підприємств на міжнародний простір необхідною умовою є перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Зокрема, стандартом, що регулює рух запасів у бухгалтерському обліку є МСБО 2 «Запаси».

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій з виробничими запасами є первинні документи у паперовій та електронній формах, оформлюються у напрямку їх оприбуткування, складського обліку, внутрішнього переміщення та списання.

Для покращення організації оперативного та складського обліку запасів рекомендовано вводити раціональні форми документів, документообігу та всієї системи оформлення, реєстрації й обробки інформації, що налагодить більш дієвий та менш трудомісткий облік.

Для скорочення кількості первинних документів на підприємстві ТОВ «Новоукраїнське» відпуск матеріалів для внутрішньогосподарських потреб оформлюється в картках складського обліку. Всі первинні документи з обліку виробничих запасів доцільно систематизувати шляхом ведення реєстрів.

Об'єктивне вивчення фактичного стану справ на підприємстві, виявлення та попередження чинників, що негативно впливають на досягнення поставленої мети можливе завдяки веденню внутрішнього контролю. На досліджуваному підприємстві внутрішньогосподарський контроль здійснюється безпосередньо керівниками виробничих підрозділів, що є не достатньо ефективно. ТОВ «Новоукраїнське» було рекомендовано створити власну службу внутрішнього контролю та розробити положення про організацію контролю, що дасть можливість підвищувати якість діяльності на всіх етапах виробничого циклу та забезпечити достовірність даних та правильність обліку виробничих запасів відповідно до облікової політики підприємства.

Підприємству рекомендується здійснювати контроль за ефективністю використання виробничих запасів шляхом дотримання таких принципів: поповнення складів лише необхідними матеріалами; розмір запасу кожного виду сировини встановлювати з урахуванням середнього виробничого запасу; зберігати матеріальні цінності за сучасними ресурсозберігаючими технологіями; проводити контроль за маркуванням та етикуванням виробничих запасів; встановити єдиний метод відпуску сировини у виробництво за методом середніх цін.

Важливою умовою ефективного використання виробничих запасів є здійснення їх постійного аналізу, що дозволить виявити тенденції зміни обсягів витрачання матеріальних ресурсів, виявити резерви зниження матеріаломісткості продукції та розробити оптимальні економічно обгруновані рішення з подальшого розвитку підприємства.

Так, у 2019 році на підприємстві ТОВ «Новоукраїнське» спостерігається негативна тенденція до зростання матеріаломісткості та

зниження матеріаловіддачі, що в результаті призвело до зростання собівартості продукції та зниженню обсягу виробництва. Проте, тривалість обороту виробничих запасів у звітному році зменшилась, що говорить про поліпшення використання матеріальних ресурсів.

Для покращення ситуації ТОВ «Новоукраїнське» рекомендується забезпечувати виробництво вчасно й у повному обсязі всіма необхідними ресурсами і не допускати їх накопичення та застосовування маловідходних і безвідходних технологій. Варто удосконалювати технологію виробництва на підприємстві та раціонально використовувати ресурси; здійснювати заходи щодо скорочення понаднормативних залишків готової продукції та прискоренню її реалізації; оптимізувати склад і структуру виробничих запасів шляхом встановлення чітких договірних умов постачання запасів та забезпечення їх виконання; сприяти покращенню роботи складського господарства. Прагнути вийти на міжнародні ринки торгівлі сільгосппродукцією, шляхом пошуку нових покупців за межами України, змін у асортиментній та ціновій політиці.

Для підвищення ефективності використання виробничих запасів підприємству доцільно прискорювати кругообіг оборотного капіталу, шляхом впровадження у виробництво нових, більш урожайних і скоростиглих сортів сільськогосподарських культур, а також інтенсивних технологій їх вирощування. Слідкувати за внесенням оптимальних доз мінеральних добрив на фоні органічних, адже за таких умов не затягується вегетаційний період рослин, відбувається їх своєчасне дозрівання, а значить, не порушується нормальний процес кругообігу оборотного капіталу.

Дотримання вищенаведених рекомендацій дозволить зменшити собівартість продукції та підвищити ефективність виробництва, що в майбутньому призведе до збільшення отриманого прибутку.

АНОТАЦІЯ

Бондарь О.С. «Виробничі запаси як об'єкт обліку та контролю: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «Новоукраїнське»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 Облік і оподаткування»

за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності».

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю стану та руху виробничих запасів.

Проаналізовано стан діючої системи обліку та контролю виробничих запасів на підприємстві, здійснено аналіз використання запасів.

Запропоновано основні напрями документального оформлення обліку виробничих запасів; створити службу внутрішнього контролю та розробити положення, щодо її функціонування; шляхи вдосконалення обліку та контролю виробничих запасів.

Ключові слова: виробничі запаси, матеріальні ресурси, первісна вартість, інвентаризація, облік, контроль, ефективність використання виробничих запасів, економіко-математичне моделювання.

ANNOTATION

Bondar O. «Inventories as an object of accounting and control: current status and development perspective (on the example of LLS «Novoukrainske»)».

Thesis for Master degree in specialty « 071 Accounting and taxation»

under the master's program «Accounting, audit and taxation of business activities».

Odessa National Economics University.– Odessa, 2020.

The paper considers the theoretical aspects of accounting and control of the state and movement of inventories.

The state of the current system of accounting and control of inventories at the enterprise is analyzed, the analysis of inventory use is carried out.

The basic directions of documentary registration of the account of industrial stocks are offered; create an internal control service and develop regulations for its operation; ways to improve the accounting and control of inventories.

Key words: inventories, material resources, initial cost, inventory, accounting, control, efficiency of use of production stocks, economic and mathematical modeling.